

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

вул. Європейська, 4, м. Полтава, 36000, тел.: (0532) 56-50-00, факс (0532) 50-05-20
E-mail: poltava.official@tax.gov.ua, сайт: www.poltava.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ ВП 44057192

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Полтавська обласна рада професійних
спілок (код ЄДРПОУ 02607976)

вул. Ветеринарна, 22
м. Полтава
36008

Головне управління ДПС України у Полтавській області на лист від 27.07.2023 за №75/01 (вх. ГУ ДПС у Полтавській області № 30322/6/16-31 від 27.07.2023) про надання роз'яснень щодо відображення податковими агентами сум нарахованих та виплачених доходів членам профспілки за кодами ознак доходів у Відомостях про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору (додаток 4ДФ) до Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску, повідомляє наступне.

Одним із важливих напрямків діяльності профспілкових організацій є проведення культурно-масової, спортивної, оздоровчої роботи. У межах зазначених заходів членам профспілки здійснюються різні виплати (матеріальна допомога, подарунки, путівки тощо).

Відповідно до ст.ст. 14, 15 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15.09.1999р.№1045-XIV, джерела надходження коштів профспілки та напрямки їх використання визначаються у статуті (положенні) профспілкової організації. Річна сума надходження, склад та суми планованих витрат визначаються в кошторисі, що затверджується на засіданні профкому або на профспілкових зборах. У кошторисі можуть передбачатися такі витрати:

— на культмасову роботу (проведення святкових вечорів, вечорів відпочинку, походи в театр, путівки вихідного дня, оплати транспорту для проведення культурно-масових заходів тощо);

- на навчально-спортивну роботу та масові фізкультурні заходи (організацію спортивних заходів, оренду басейну тощо);
- на оздоровлення членів профспілки та їх дітей (придбання путівок до профілакторіїв, дитячих оздоровчих таборів тощо);
- на відвідування хворих членів профспілки вдома (придбання лікарських препаратів, продуктів харчування);
- на проведення дитячих ранків, придбання новорічних подарунків для дітей;
- на заробітну плату з нарахуваннями (плануються в разі, якщо за рахунок коштів профспілкового бюджету виплачується заробітна плата працівникам, які перебувають у штаті профспілкової організації);
- на матеріальну допомогу членам профспілки;
- інші витрати, що затверджені на загальних зборах членів профспілки та не суперечать законодавству.

Рішення про проведення будь-яких виплат членам профспілок приймається загальними зборами, конференцією або виборним органом профспілки чи об'єднання (профспілковим комітетом, головою профспілкового комітету тощо) та оформляється протоколом.

Якщо витрати профспілкової організації на проведення зазначених вище заходів (наприклад, вартість продуктів харчування, фруктів, безалкогольних напоїв, організації свят) не персоніфіковані, то вони не підлягають оподаткуванню (лист ДПАУ від 31.01.2011 р. № 2071/6/17-0715).

Якщо за рішенням профспілкового органу здійснюються персоніфіковані виплати, у їх отримувачів виникає дохід, який підлягає оподаткуванню та відображенню у Відомостях про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору (додаток 4ДФ) до Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – Податковий розрахунок) з відповідною ознакою доходу.

Не включається до загального оподаткованого доходу платника податку (не оподатковується) сума виплат чи відшкодувань (крім заробітної плати), що здійснюється за рішенням професійної спілки, її об'єднання та/або організації професійної спілки, прийнятим в установленому порядку, на користь члена такої професійної спілки протягом року сукупно у розмірі, що не перевищує суми у розмірі 3760 грн. у 2023 р. (2684 грн. (прожитковий мінімум на працездатну особу станом на 01.01.2023р.) x 1,4 = 3757,60 грн. та округлено до 10).

Профспілкові виплати, що не підлягають оподаткуванню на підставі підпункту 165.1.47 пункту 165.1 статті 165 ПКУ, відображаються в Податковому розрахунку за формою № 1ДФ з ознакою доходу «167».

Сума перевищення профспілкової виплати (її частина) над сумою, що не підлягає оподаткуванню, включається до загального місячного оподаткованого доходу члена профспілки та обкладається ПДФО за ставкою 18% (пункт 167.1 статті 167 Податкового кодексу України – далі ПКУ).

Оподатковувані профспілкові виплати відображаються з ознакою доходу «126».

Якщо оподатковуваний дохід виплачується в негрошовій формі, слід ураховувати норми пункту 164.5 статті 164 ПКУ, згідно з якими в такому разі базою обкладення ПДФО є вартість такого доходу, розрахована за звичайними цінами, помножена на «натуральний» коефіцієнт.

Згідно з підпунктом 165.1.22 ПКУ, кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на поховання платника податку професійною спілкою, не включаються до складу загального місячного (річного) оподаткованого доходу фізичної особи.

Звертаємо увагу: неоподатковувана допомога може бути надана як на поховання члена профспілки, так і на поховання члена його сім'ї. При цьому розмір неоподаткованої допомоги на поховання, що надається за рахунок коштів профспілки, ПКУ не обмежено.

Допомога на поховання надається на підставі заяви та копії свідоцтва про смерть, виданого органом реєстрації актів цивільного стану.

Допомога на поховання відображається профспілковою організацією в Податковому розрахунку з ознакою доходу «146».

Відповідно до пункту 170.7 статті 170 ПКУ профспілкові організації можуть надавати неоподатковувану цільову благодійну допомогу на лікування та на реабілітацію члена профспілки або члена його сім'ї (підпункт 170.7.4 статті 170 ПКУ). Така допомога не підлягає оподаткуванню при виконанні низки вимог, що висуваються ПКУ у вищезазначеній статті, основною з яких є вимога про те, щоб кошти перераховувалися безпосередньо закладу охорони здоров'я або протезно-ортопедичним підприємствам, реабілітаційним установам.

Неоподатковувана цільова благодійна допомога на лікування та реабілітацію відображається в Податковому розрахунку з ознакою доходу «169».

При наданні подарунків та винагород своїм членам та іншим фізичним особам профспілкові організації можуть використовувати норми підпунктів 165.1.38 і 165.1.39 пункту 165.1 статті 165 ПКУ та лист ДПАУ та Федерації професійних спілок України № 4284/7/17-0717 від 16.02.2011 .

Відповідно до підпункту 165.1.38 пункту 165.1 статті 165 ПКУ не підлягає обкладенню ПДФО вартість орденів, медалей, знаків, кубків, дипломів, грамот та квітів, придбаних за рахунок профспілкових коштів, якими нагороджуються платники податків (незалежно від того, є вони членами профспілки чи ні).

У Податковому розрахунку такі неоподатковувані доходи відображаються з ознакою «159».

Згідно з підпунктом 165.1.39 пункту 165.1 статті 165 ПКУ не підлягає оподаткуванню вартість негрошових подарунків (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань), якщо їх вартість не перевищує 25% однієї

мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), установленої на 1 січня звітного податкового року (у 2023 році — 1675,00 грн. на місяць). Сума перевищення включається до оподаткованого доходу платника податків та оподатковується як дохід у вигляді додаткового блага з урахуванням «натурального» коефіцієнта.

У Податковому розрахунку неоподатковуваний дохід у вигляді подарунка відображається з ознакою доходу «160», оподатковуваний дохід у сумі перевищення — з ознакою доходу «126».

Зауважимо, що підпункт 165.1.39 пункту 165.1 статті 165 ПКУ ДПС України рекомендує використовувати профспілкам і при наданні дитячих новорічних подарунків (лист від 08.10.2012 р. № 2972/0/51-12/17-1115). Крім того, профспілка може використовувати норми Закону № 2117-III від 30.11.2000 «Про звільнення від оподаткування грошових коштів, які спрямовуються на проведення новорічно-різдвяних свят для дітей та на придбання дитячих святкових подарунків». Нагадаємо, що цей Закон регулює деякі питання фінансування заходів, пов'язаних з організацією новорічних та різдвяних свят для дітей та підлітків як виняток із загальних положень, установлених ПКУ. Закон № 2117 діє щорік у період з 15 листопада поточного року до 15 січня наступного року та передбачає низку пільг в оподаткуванні дитячих новорічних подарунків та квитків на новорічно-різдвяні заходи для дітей.

Відповідно до ст. 3 Закону № 2117 не включається до сукупного оподаткованого доходу батьків дітей та не обкладається ПДФО вартість отриманих від профспілкової організації:

1) дитячих святкових подарунків. При цьому під святковими подарунками слід розуміти набори товарів, що містять лише кондитерські вироби та іграшки вітчизняного виробництва і фрукти загальною вартістю, що не перевищує 8 % прожиткового мінімуму для працездатної особи, установленого законом на 1 січня звітного податкового року (у 2023 році — 214,72 грн. (2684 грн. x 8 %)) (стаття 4 Закону № 2117);

2) квитків на новорічно-різдвяні заходи для дітей.

Неоподатковувану, на підставі Закону № 2117, вартість дитячого новорічного подарунка (квитка) слід відображати з ознакою доходу «127», оподатковувану вартість подарунка (її частину) — з ознакою доходу «126».

До складу загального місячного оподаткованого доходу платника податку — члена профспілки включається дохід, отриманий як додаткове благо, у вигляді вартості безоплатно отриманий товарів (робіт, послуг), визначеної за правилами звичайної ціни, а також суми знижки звичайної ціни (вартості) товарів (робіт, послуг), індивідуально призначеної для такого платника податку.

Додаткові блага — кошти, матеріальні чи нематеріальні цінності, послуги, інші види доходу, що виплачуються (надаються) платнику податку податковим агентом, якщо такий дохід не є заробітною платою та не пов'язаний з виконанням обов'язків трудового найму або не є винагородою за цивільно-

правовими договорами (угодами), укладеними з таким платником податку (крім випадків, прямо передбачених нормами розділу IV ПКУ).

Під час нарахування таких доходів застосовується «натуральний» коефіцієнт. Ставка податку становить 18% бази оподаткування.

Враховуючи викладене, при наданні подарункових сертифікатів фізичним особам, вартість таких сертифікатів включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку як додаткове благо.

Вартість такого сертифікату слід відображати з ознакою доходу «126».

Відповідно до підпункту 165.1.35 пункту 165.1 статті 165 ПКУ, не включається до складу місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податків вартість путівок на відпочинок, оздоровлення та лікування, у тому числі на реабілітацію інвалідів, на території України такого платника податку та/або його дітей віком до 18 років, які надаються йому безоплатно або зі знижкою (у розмірі такої знижки) професійною спілкою, створеною згідно із законодавством України, членом якої він є та до якої зараховуються його профспілкові внески.

Таким чином, вартість путівок (її частина), наданих профспілкою, не підлягає обкладенню ПДФО в разі виконання таких умов:

— путівку надає професійна спілка, створена відповідно до законодавства України;

— путівка надається члену профспілки, до якої він сплачує профспілкові внески;

— путівка призначена для відпочинку, оздоровлення та лікування, у тому числі для реабілітації інвалідів, на території України члена профспілки та/або його дітей віком до 18 років.

Неоподатковуваний дохід у вигляді вартості путівки (її частини), оплаченої за рахунок коштів профспілки, підлягає відображенню в Податковому розрахунку з ознакою доходу «156», а оподатковуваний дохід у вигляді вартості путівки (її частини) — з ознакою доходу «126».

Верховна Рада України 15.03.2022 прийняла Закон України № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», положеннями якого, зокрема, розширено перелік виплат, які не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку — фізичної особи.

Міністерство фінансів України в листі від 21.04.2022 № 11220-03-3/8118 надало роз'яснення на запит Федерації професійних спілок України (за ініціативою Профспілки працівників освіти і науки України) щодо звільнення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб всіх видів допомоги громадянам, постраждалим внаслідок військових дій, яка надається з 24.02.2022, без обмеження розмірів такої допомоги.

Федерацією профспілок України надано також юридичний висновок щодо оподаткування грошової допомоги, виплаченою профспілкою її членам, постраждалим внаслідок збройної агресії Російської Федерації у порядку

визначеному Законом України "Про благодійну діяльність та благодійні організації" №5073-VI від 05.07.2012р.

Згідно з частиною 1 статті 4 цього Закону суб'єктами благодійної діяльності є благодійні організації, які утворені та діють відповідно до цього Закону, а також інші благодійники та бенефіціари.

Благодійником, яким є дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права, може здійснюватися благодійна діяльність у виді безоплатної передачі у власність бенефіціарів коштів, іншого майна.

Сферою благодійної діяльності зокрема є допомога постраждалим збройних конфліктів, а також біженцям та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Отже, сума безоплатної грошової допомоги наданої професійною спілкою (благодійником) членам профспілки (бенефіціарам), які:

- протягом дії правового режиму воєнного стану, мешкають (мешкали) на території населених пунктів, де проводяться (проводилися) бойові дії, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій у таких населених пунктах;

- є учасниками бойових дій – військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців, працівників Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, добровольчих формувань територіальних громад, поліцейських та працівників Національної поліції України, які захищають (захищали) незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, беруть (брали) безпосередню участь у відсічі збройної агресії та забезпеченні національної безпеки, усуненні загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності в період дії воєнного, надзвичайного стану, перебуваючи безпосередньо в районах здійснення зазначених заходів;

- є працівниками підприємств, установ, організацій, сил цивільного захисту, які залучаються (залучалися) та беруть (брали) безпосередню участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримуванні збройної агресії Російської Федерації, перебуваючи безпосередньо в районах проведення бойових дій та у період здійснення бойових дій, у порядку, встановленому законодавством, або на користь членів їхніх сімей, не включається до їх оподаткованого доходу.

Сума такої безоплатної благодійної грошової допомоги підлягає відображенню в Податковому розрахунку з ознакою доходу «169».

Відповідно до підпункту 14.1.257 пункту 14.1 статті 14 ПКУ поворотна фінансова допомога – це сума коштів, що надійшла платнику податків у користування за договором, який не передбачає нарахування процентів або надання інших видів компенсацій у вигляді плати за користування такими коштами, та є обов'язковою до повернення.

Згідно підпункту 165.1.31 пункту 165.1 статті 165 ПКУ до складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включається основна сума поворотної фінансової допомоги, наданої платником податку іншим особам, яка повертається йому, основна сума поворотної фінансової допомоги, що отримується платником податку.

Сума такої поворотної фінансової допомоги підлягає відображенню в Податковому розрахунку з ознакою доходу «197».

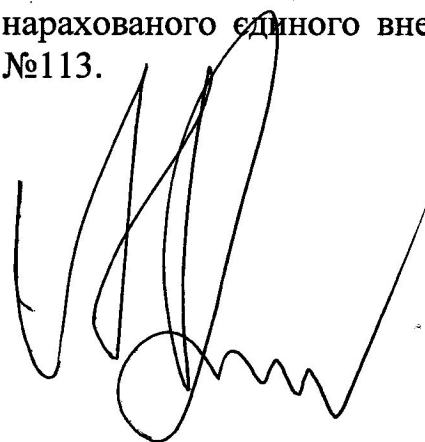
Повернута поворотна фінансова допомога обліковується через касу або вноситься на розрахунковий рахунок, відповідно до умов договору, без відображення у Податковому розрахунку.

Оскільки профспілкові комітети не є роботодавцями членів профспілки та інших фізичних осіб, вони не повноважні укладати договори страхування членів профспілки від нещасних випадків та надавати лікувально-профілактичне харчування, молоко або рівноцінні йому харчові продукти. В зв'язку з цим питання оподаткування та відображення у звітності виплат за договорами страхування від нещасних випадків та надання лікувально-профілактичного харчування, молока або рівноцінних йому харчових продуктів не є актуальним для профспілок.

Нагадуємо, наказом Міністерства фінансів України від 02.03.2023 №113 внесено зміни до наказу Міністерства фінансів України від 13.01.2015 №4 в частині зміни форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску, зокрема до додатку №4ДФ та Довідника ознак доходів фізичних осіб.

Зауважимо, що за 3 кв. 2023р. податкові агенти мають подавати до контролюючого органу Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску, враховуючи внесені зміни, відповідно до наказу №113.

В. о. начальника

Алла РЯБКОВА

Любов Федорова
594312